

УДК 027.7:001.89

БІБЛІОМЕТРИЧНИЙ АНАЛІЗ ЯК НОВА СФЕРА ДІЯЛЬНОСТІ БІБЛІОТЕК ВНЗ

Іваненкова Валентина Василівна, бібліограф 1 кат.
Наукової бібліотеки
Хмельницького національного університету

***Анотація:** Розглянуто деякі матеріали про роль і місце бібліометрії в діяльності наукових та університетських бібліотек.*

***Ключові слова:** бібліометрія, університетські бібліотеки, інформаційно-бібліотечна освіта.*

У даний час відбуваються істотні зміни в інформаційному середовищі наукової комунікації. Змінюються інформаційні потреби користувачів наукової інформації, науково-видавниче середовище, формуються нові моделі наукової інформаційної культури та інформаційної поведінки, реалізуються нові форми і засоби взаємодії учасників системи наукової комунікації, зростає значимість кількісної оцінки результатів наукової діяльності. Все це впливає на роль і місце бібліотек вищих навчальних закладів у сучасній дослідницькій інфраструктурі.

Бібліотеки прагнуть зайняти більш активну позицію і виступають надійними партнерами на всіх стадіях життєвого циклу наукового дослідження (research data management, RDM): від інформування і надання доступу до колекцій документів і

публікації та аналізу наукових результатів. За таких умов пріоритетними напрямками діяльності бібліотек вишів стають:

- створення і супровід репозитаріїв відкритого доступу;
- управління науковими даними;
- підтримка електронних публікацій (e-publishing services);
- інформетрія (бібліометрія, наукометрія, вебометрія, альтметрія);
- володіння методами пошуку в інформаційно-пошукових системах і

базах даних;

- підтримка власних БД публікацій співробітників університету;
- редагування профілів організацій в зовнішніх базах даних.

З урахуванням викладених концептуальних положень 2014 року в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського розроблено інформаційно-аналітичну систему "Бібліометрика української науки" (www.nbuviar.gov.ua/bpnu/), яка дає суспільству цілісне уявлення про стан вітчизняного наукового середовища і є реєстром учених і наукових колективів України, які створили в Google Scholar власні бібліометричні профілі.

Сьогодні публікаційна активність університету є найважливішим показником його наукової репутації, а індекс цитування – об'єктивним показником успішності професійної діяльності науковців. Тому надзвичайно важливим є внесок бібліотек ВНЗ у дослідження результативності наукової діяльності.

Долучилася до цієї роботи й бібліотека Хмельницького національного університету.

Проект книгозбірні «Бібліотека – центр науково-інформаційних ресурсів ХХІ ст.» передбачає:

- удосконалення інформаційного забезпечення наукової роботи вишу
- удосконалення системи інформування науковців

- популяризація наукових публікацій університетської спільноти
- розкриття результатів наукової та педагогічної діяльності професорсько-викладацького складу університету
- розвиток методів координації та кооперації з підрозділами ВНЗ в напрямку формування та використання електронних ресурсів.

З метою популяризації наукового доробку викладачів університету з 2011 року функціонує інституційний репозитарій вишу (<http://elar.khnu.km.ua/jspui/?locale=uk>). Він є відображенням публікаційної активності науковців. Бібліотека бере на себе роль організатора та адміністратора електронного архіву (ElaKhNU) з наповнення та редагування інформації.

На сайті книгозбірні на допомогу науковцям розміщено рубрику «Наукометричні БД» (<http://lib.khnu.km.ua/naukometr/naukometr1.php>), яка містить інформацію про найбільш поширені у світі бібліографічні й реферативні бази даних, що є інструментом для відстеження цитованості наукових публікацій. Серед представлених на цій сторінці ресурсів: інформація щодо наукометричних БД «Scopus», «Web of Science», «Google Scholar»; бібліометрична БД "Бібліометрика української науки". Користувачам надається інформація щодо змісту ресурсів, інструкції з реєстрації та пошуку журналів у відповідних БД. Розділ «Корисні посилання» допомагає знайти шляхи підвищення наукометричних показників авторів, порівняння найбільших наукометричних БД, а також перелік журналів, які індексуються в БД «Scopus» та «Web of Science». Постійно поновлюється й інформація «Українські журнали в Scopus та Web of Science». Для створення та підтримки реєстру унікальних ідентифікаторів дослідників на цій сторінці розміщено БД «Open Researcher and Contributor ID (ORCID)».

На допомогу науковцям створена вебліографічна добірка безкоштовних повнотекстових рецензованих та бібліографічно-реферативних ресурсів «Бази

даних наукових видань (іноземні)»:

(http://lib.khnu.km.ua/storinka_vykladacha/stor_vyk_.php#ele_res).

Співробітники бібліотеки консультують викладачів з питань розміщення публікацій у репозитарій, використання міжнародних та українських наукометричних баз даних. Консультації надаються безпосередньо у бібліотеці, через віртуальну довідкову службу та електронною поштою. Популяризація нового для університету сервісу здійснюється на всіх інформаційних масових заходах. Презентація наукометричних ресурсів займає основне місце на інформаційно-ділових зустрічах з професорсько-викладацьким складом вишу.

Нові функції зміцнюють зв'язки бібліотеки та кафедр університету, збільшують кількість звернень до книгозбірні викладачів, сприяють зростанню авторитету бібліотеки, підвищують професійну кваліфікацію бібліотечних працівників.

Список використаних джерел інформації:

1. Бібліометрика української науки: інформаційно-аналітична система [Електронний ресурс] / Л. Костенко, О. Жабін, О. Кузнецов, Є. Кухарчук, Т. Симоненко // Бібліотечний вісник. – 2014. – № 4. – С. 8–12. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2014_4_4. – Назва з екрана.
2. Галявієва М.С. Библиометрия - новое направление работы библиотек университетов Европы / М. С. Галявієва // Библиосфера. – 2012. – № 5. – С. 71–78.
3. Мазаракі, А. Інтеграція вітчизняної науки до світової через наукометричні бази даних / А. Мазаракі, Н. Притульська, С. Мельниченко // Вісник Київського національного торговельно - економічного університету. – 2011. – № 66. – С. 5-13.
4. Симоненко Т. В. Бібліометрика української науки (за матеріалами наукового повідомлення на засіданні Президії НАН України 10 грудня 2014 р.) [Електронний

ресурс] / Т. В. Симоненко // Вісник Національної академії наук України. – 2015. – № 3. – С. 91–94. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnanu_2015_3_13. – Назва з екрана.

5. Симоненко Т. Глобальна бібліометрика: концептуальна модель [Електронний ресурс] / Т. Симоненко // Вісник Книжкової палати. – 2016. – № 6. – С. 12–14. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkp_2016_6_5. – Назва з екрана.

БИБЛИОМЕТРИЧЕСКИЕ АНАЛИЗ КАК НОВАЯ СФЕРА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БИБЛИОТЕК ВУЗОВ

Иваненкова В. В., библиограф 1 кат. научной библиотеки Хмельницкого национального университета

Аннотация: Рассмотрены некоторые материалы о роли и месте библиометрии в деятельности научных и университетских библиотек.

Ключевые слова: библиометрия, университетские библиотеки, информационно-библиотечное образование.

BIBLIOMETRIC ANALYSIS AS A NEW FIELD OF LIBRARIES UNIVERSITIES

Ivanenkova V. V., bibliographer 1 cat. Research library Khmelnytsky National University

Annotation: Some results researches devoted to studying of opinion of librarians

about a role and a place bibliometrics in activity of research and academic libraries are considered.

Keywords: bibliometrics, academic libraries, education for library and information science.

